

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 4.50 mesečno, četrtletno K 13.50, polletno K 27.—, celoletno K 54.—
Če si pride naročnik sam v upravnishvo po list: Mesečno K 4.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 20 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Naša davčna moč.

Nemci imajo že v značaju, da se radi bahajo. In ta slaba lasnost jih je privedla tudi do trditve, da so največji davkoplačevalci. Ko je še obstojala stara Avstrija, so razni nemški politiki dokazovali, da plačujejo Nemci največ davkov. Iz tega so izvajali zahtevo, da imajo kot taki tudi največ pravic. V svojem znanem letaku so tudi plujski nemškutarji trdili, da plačujejo devetdeset odstotkov vseh davkov. S tem so hoteli seveda predvsem zbegati našega kmetovalca ter ga dovesti do mnenja, da bo moral on vso ono breme, ki ga je dozdaj nosil nemški davkoplačevalec, prevzeti na svoja ramena.

Po naših spodnjestajerskih mestih in trgih smo imeli vse polno nemških trgovcev in obrtnikov, ki so bili deloma ponemčurjeni Slovenci, deloma pa tujci, ki so prišli v našo deželo, da bogate. Priznati moramo, da so ti trgovci in obrtniki plačevali navidezno precej davka. Drugo vprašanje pa je, s čigavim denarjem so plačevali ti nemški trgovci in obrtniki svoj davek. Nepobitno dejstvo je, da trgovci po mestih in trgih ne morejo živeti od svojih mestnih odjemalcev, marveč so predvsem nakazani na okolico, na kmete, ki prihajajo kupovat svoje potrebščine v mesto. Vsak trgovec pa mora računati s tem, da vračuna vse stroške, ki jih ima, torej tudi davke, v prodajne cene. Razentega pa mora imeti še

dobiček. Tako delajo seveda tudi Nemci. In zdaj vprašamo: Kdo je plačeval te takozvane nemške davke? Nihče drugi nego naš slovenski kmetovalec, če ne direktno, pa indirektno. Nemški trgovec in obrtnik pa sta imela razentega še masten dobiček. To najbolje dokazuje dejstvo, da so prišli ti nemški trgovci in obrtniki večinoma kot revni nastavljeni v našo deželo. Danes pa hočejo odločevati, kateri državi naj pripada naš slovenski kmetovalec, ki je tem nemškim trgovcem omogočil, da so obogateli.

Razen nemških trgovcev in obrtnikov imamo pa tudi večje nemške trgovske družbe in industrijska podjetja, ki tudi žive od kron, ki jim jih znaša naš slovenski delavec in kmetovalec. Ta velika podjetja so pa večinoma iz sovraštva do slovenskega naroda prenesla svoja ravnateljstva in svoje glavne pisarne na Dunaj in druga nemška mesta. S tem so dosegli to, da so podjetja navidezno na Dunaju, v resnici pa delajo dobičke pri nas. Posledica tega je pa tudi ta, da plačujejo glavne davke tam, kjer imajo svoja ravnateljstva, torej v nemških mestih.

S tem odtegnejo ti nemški podjetniki davke našim deželam, obenem pa obremenijo našega kmetovalca in delavca. Vsaka dežela je namreč prej potrebovala za svoje izdatke gotove vsote davkov. Ker se je pa torej nemški podjetnik odtegnil dolžnosti plačevati davke tam, kjer je delal svoje dobičke, tedaj je morala dežela zahtevati tem večje davke od slo-

venskih davkoplačevalcev, če je hotela izhajati. Laž je torej, da so Nemci plačevali devetdeset odstotkov vseh davkov, Slovenci pa samo deset odstotkov vseh davkov. Resnica pa je, da je veliko večino davkov plačeval naš slovenski davkoplačevalec. In ne samo to. Plačeval je še one davke, ki so jih Nemci odnesli v tuje nemške dežele.

Nam Slovencem se torej ni bati, da bomo v Jugoslaviji plačevali več davkov nego jih bodo plačevali v premagani Nemški Avstriji. Naše gospodarstvo je že danes skoro urejeno, dočim v Nemški Avstriji še vedno ne vedo, kam naj se naslone.

Naša država seveda ne bo mogla izhajati brez davkov, kakor bi morda v svoji naivnosti ta ali oni mislil. Država mora vzdrževati šole, bolnišnice, urade in drugo. Vse to pride pa v prid zopet onim ljudem, ki plačujejo davke. Vsled tega pravimo: Ne verujte nemškim lažem, da Nemci plačujejo večino naših davkov. Davke plačuje naše ljudstvo. In če se hočemo prepričati, da je to resnica, tedaj pojdemo kupovat namesto k nemškemu trgovcu, k slovenskemu. Potem bomo videli, kako hitro bo minola ošabnost teh ljudi.

Kako stojimo z agrarno reformo?

»Domovina« je prinesla izpod peresa dr. Žerjava jako zanimiv članek o agrarni reformi, ki ga priobčujemo:

»Kje sem?« zašepeče srce, a jezik mu ne odgovarja.

Oči vidijo pred sabo krepkega moža s košato brado in ljubkimi pogledi, ki se je trudil vdihniti mi življenje in vzbuditi jezik. Dolgo je bil ves njegov trud zaman. Oči so se odpirale in zapirale, jezik se je vzdigoval in padal, a telo je ležalo brez življenja in moči.

Dobrotljivi mož je obupaval in postajal žalosten, pogledoval v nebo in v moj koščeni obraz, a naposled se zgrudil k meni.

Vsiljena mi pijača, s katero je močil tujec moj jezik, mi je vrnila zavest, vzbudila jezik in vsklonila telo.

Ozrl sem se krog sebe in videl, da leži gozd za menoj in moj rešitelj sloni poleg mene.

Stisnil sem mu desnico hvaležnosti, a oči so govorile hvalo.

»Priatelj! mislil sem že, da si izgubljen, ko sem Te našel nezavednega pod pečino«. Reče dobrotni rešitelj in se pomilovalno ozira po meni.

»Kaj Te je zaneslo v gozd in od kod prihajaš, nesrečnež?«

»Glej! Pobegnil sem iz suženjstva in hotel v demokratično deželo, v deželo svobode in bratstva, a zašel sem v temni, s trnjem in grmičjem zaraščen gozd«.

V demokratični državi.

Lačen in žejen, z raztrganimi in blatnimi čevlji, zavil v oguljene cunje starega plašča, brez pokrivala sem taval po temnem, z trnjem in grmičjem preraščenem gozdu. Globoko vpognjen hrbet se je vpoigibal do tal in lezti sem moral po vseh štirih dalje! Strjena kri na odrevenelih rokah, ki so krčevito grabile ostro trnje, se je prevlekla z novo, bledejšo. V črni, viharini noči sem zdrobil težke okove na svojih rokah ter preskočil bodočo ograjo svojega gospodarja — tirana, ki me je imel vklenjenega in me trpinčil polovico mojega življenja.

Hotel sem v deželo svobode in bratstva, a v svojem razburjenju in obupnem strahu, da me ne vjamejo gospodarjevi hlapci, sem zgrešil pot ter zašel v gozd, brez poti, brez luči in svetlobe!

Sopihal sem dalje. Plezal v strmino, oprijemal se trnja in ostrih skal, spuščal se v plitve doline in grozeče prepade, pozabil na lakoto in žejo, pozabil na skeleče rane in utrujeno telo, lezel in plezal sem dalje, v vednem upanju in tolažbi, da najdem zaželeno pot v deželo svobode in bratstva.

Moči so pojemale. — Globoko vbadajoče trnje ni spravilo več niti kaplje krvi iz osušenih telesnih potokov, utrujene roke in noge

so jele pešati, a cilja — ni bilo! Brez poti, brez luči, brez upanja!

Zgrudil sem se pred strmo pečino in čakal smrti. Zglasila se je glad, vpiji je začela žeja, zasklele so rane, skrčilo se je telo, oči pa so postajale motne in kalne. Ni rešitve, ni tolažbe, ni upanja!

»Zgodi se Tvoja volja!« zašepeče pojemajoče srce, a jezik zakliče brezupno po pomoči.

Rešil sem se trinogov, hotel sem v demokratično deželo, v deželo svobode in bratstva, a telo je bilo trudno in izmučeno, pot pa tako težka in strma!

Omagal sem na potu do cilja, obležal pred skalnato pečino in čakal rešitve, čakal smrti.

Zadnjič se je ganil jezik, žejen in obupan. Zaklical je v trepetajoči slabosti po pomoči, rešitvi in pokoju. — Slab je bil njegov glas, slab odmev temnega gozda.

Obmolknil je jezik, otrpnili so udje, meglene in kalne oči pa so se strnile v smrtno spanje.

Dolgo sem plaval v nezavesti, kajti rešitve ni bilo in ni bilo smrti!

Duh se je bil s telesom in že se je bližala njuna ločitev, tedaj pa se dvignejo svinčene trepalnice in molne oči zazro svetlobo, kopljejo se v luči.

Ko se je podrli naša stara zatiralca Avstrija, je vsak stan začel upati, da se mu odpro novi časi. In to povsem upravičeno, saj imamo zdaj svojo državo, ki ji je vrhovni namen ta, da svojim državljanom zagotovi čim boljše življenjske pogoje.

Tudi prvi stan v Jugoslaviji, t. j. kmečki stan je začel upati. Hudo je bilo zanemarjeno kmetijstvo v Avstriji, in vojna mu ni prinesla rešitve, kakor eni mislijo, ampak izsesala ga je. Težavnim razmeram gre naš kmet naproti.

Med sredstvi, ki naj kmeta povzdignejo, se najbolj poudarja agrarna reforma. Jaz bi svaril, da se vse upanje stavi samo nanjo, kajti pridnost in delavnost, samopomoč in organizacija, to so glavni viri blagostanja prejkoslej. Zlasti organizacija more veliko pomoči. Glede nje pa smo precej zaostali in naše združništvo je med vojno padlo v zimsko spanje, iz katerega ga je treba prav hitro zbuditi, sicer bo spanje prešlo v smrt.

Kaj hoče agrarna reforma?

Na kratko rečeno: agrarna reforma hoče, da bi bila zemlja bolj pravično razdeljena in tako, da bi čim več ljudstva od nje pošteno živeti moglo in da bi iz zemlje čim več sadu pridelali. Teška naloga, kaj ne? Kar je enemu prav, to je za drugega največja krivica. Kdor kaj drži, ne mara iz rok dati, vsaj z dobra ne.

Čeravno ima torej agrarna reforma jako široko polje, vendar jo na splošno razumevamo kakor tisto stremljenje, ki gre za razlastitvijo in razdelitvijo veleposestev.

Naša mlada država je šla v tej smeri takoj na delo. Že 27. februarja 1919 je izšla naredba vseh naših ministrov z veljavo zakona, ki velevala, da so vsi večji gozdni kompleksi podržavljeni, veleposestva pa, da se bodo razdelila. Bosanski kmet, ki je še plačeval velik del pridelkov muslimanskim begom, je prost. Goriški koloni, ki so jih s tlačanskimi pogodbami stiskali laški baroni, so prosti, kakor hitro se Italijani umaknejo. Treba gledati, da tudi našim vinčarjem zasijejo boljši časi.

Prejšnjim lastnikom je obljubljena odškodnina. Kako visoka bo, to se bo šele na podlagi posebne postave odločilo. Najbrž se bo takim, ki so posestva že stoletja uživali, manj dalo, nego onim, ki so jih šele pred kratkim kupili. Kdor je kupil iz vojnega dobička, najbrž nič ne dobi.

Torej razlastitev je izrečena! Ni pa še jasno povedano, kaj bo vse veleposestvo in kako velik mora biti gozd, da se ga postava tiče. Fideikomisi so že danes proglašeni kot razlašeni, za gozdove na pr. nad 400 ha je tudi čisto gotovo, da jih je šteti med »večje komplekse«, a meja navzdol še ni povedana. Ministri so to določitev nalašč odprto pustili, kajti 300 ha planinskega pašnika in skalovja ni veleposest, 300 ha njiv pa gotovo. Tu bo treba pravo mero najti šele, če se uvažuje krajevne in kulturne razmere.

»Priatelj! Ti želiš svobode in bratstva? — Želiš v demokratično deželo? — Prezgodnja je Tvoja želja in preurna Tvoja pot! — Glej! Jaz sem sin demokratične države! Pred kratkem smo si zgradili tako državo in lahko Ti opišem kakšno je življenje v njej, v državi, sloneči na temelju demokratizma.«

»Govori rešitelj in povej! — Kaj se godi ondi?«

»Toraj poslušaj in sodi!

V zlatih starih časih, tedaj ko so imeli člani enega rodu še svojega skupnega očeta, bilo je najbolje!

Oče jim je bil vladar, njega so poslušali in spoštovali.

Ko pa se je rod tako pomnožil, da mu ni bilo mogoče več skupaj živeti, jel se je seliti v bližnje kraje in čimdalje bolj je začela ginevati rodbinska vez, ki jih je preje družila pod rodnim očetom in glavarjem.

Rod se je pomešal z rodом in nastale so naselbine, kojih prebivalci so si izvolili sami voditelja in glavarja ter mu po svoji volji prepustili pravico in oblast nad seboj. Bili so svobodni in srečni, sami svoji gospodarji!

(Konec prihodnjic.)

Zdaj se pripravljajo v Beogradu na drugi korak: da ustanove način, kako bo agrarna reforma provedena. To tudi ni lahka stvar. Kar je prav za Bosno, to ne velja za Srem, kar je dobro v Banatu, to ne gre v Sloveniji. Pametne gospodarske odredbe je težko povsod po istem kopitu udariti. Tu treba, da se bomo enkrat zbrali v Ljubljani in zrelo premislili, kako bi sprovedli podržavljenje in pa razdelitev pri nas. Mislim, da bo za vsako veleposest treba posebnih sklepov, proučevanj in načrtov. To ne pojde kar tako. Že se oglašajo iz vseh krajev ljudje brez zemlje, ki jim jo treba poskrbeti. Vprašanje pa je, če bodo hoteli iti na pr. v Srem, kjer so velikanske rodovitne ravnine. Za njive, travnike in gozdove na robih se oglašajo vasi in občine, ki nimajo dovolj zemlje in zaokroženih kmetij. Prav je, da se vasi, ki leže v obližju veleposestev, pripravljajo, da pridejo s stvarnimi predlogi in obrisi, kako si mislijo, da bi se razdelitev dala urediti.

Dokler se vse to težko delo ne uravna, treba paziti na to, kako se po veleposestih gospodarji. Obdelana morajo biti na vsak način. Vsak korak, ki bi hotel s kako zvijačo zaprečiti namene agrarne reforme, treba, da vlada odločno zabrani. Na drugi strani pa tudi kmet ne sme misliti, da zdaj lahko v graščinskem gozdu dela, kar hoče. Tatvina je strogo kaznjiva, kakor prej. Zdaj bi morali še bolj paziti, ko vedo, da gre za last države in za svet, ki bo med kmete razdeljen.

Upajmo, da nam naši poslanci kmalu pošljejo iz Beograda nadaljnje zakone, da lahko pojedemo na razdelitveno delo!

Političen pregled.

Jugoslovanska demokratska stranka. Beograd, 7. aprila. Danes dopoldne je bila nujno sklicana plenarna seja Demokratskega kluba z važnim dnevnim redom. Minister Pribičević je poročal o konferencah, ki so se vršile s takozvano opozicijo srbijanskih strank in zastopstvom Demokratskega kluba. Dal je na to obširna pojasnila o zunanji in notranji politiki. Po daljši debati je bil sprejet predlog, naj se takoj pristopi k delu za združenje Demokratskega kluba s parlamentarno skupino takozvanega protipašičevega srbijanskega bloka. Na podlagi demokratskega programa naj se v svrhu čim ožjega združenja vseh demokratskih elementov v Narodnem Predstavništvu prične takoj skupne seje Demokratskega kluba s srbijanskimi samostalci, narodnjaki in naprednjaki. Tudi naj bi pričetek sistematičnih priprav za organizacijo velike državne Demokratske stranke pripravil čim najbrže formalno združenje in ustanovitev velike jugoslovanske demokratske stranke v vseh pokrajinah tako bivše Avstro-Ogrske kakor bivše Srbije in Črne gore. Poseben odbor bo izdelal deklaracijo, s katero se predstavlja nova organizacija jugoslovanski politični javnosti in bo ta odbor izdelal tudi podroben delovni program demokratske stranke, za kulturno napredno, socialnopravično, politično delovanje v prid ljudstva kraljevine Slovenice, Hrvatov in Srbov. Demokratski klub je zel poročilo ministra Pribičevića z velikim zadovoljstvom soglasno na znanje in sklenil, da se takoj pristopi organizatornemu delu. Čim bodo izvršeni prvi v klubu sprejeti sklepi, bo nastopila nova skupina v parlamentu z nadpolovično večino. Današnji sklepi Demokratskega kluba pa nimajo nobene ostrine proti nobeni drugi stranki in se zlasti naglašajo, da vživa ministrski predsednik Stojan Protić zaupanje.

Sestanek združnih organizacij. Iz Beograda poročajo dne 8. t. m.: Danes se je vršil tukaj drugi sestanek tu bivajočih zastopnikov jugoslovanskih združenih organizacij. Razpravljalo se je o vseh vprašanjih, ki bodo prišla na dnevni red pri sestanku odbornikov, kateri bo sklican dne 12. aprila. Po temeljiti razpravi je bilo sklenjeno, da posebni ožji odbor pripravi gradivo za omenjeni sestanek, ki se bo vršil v prostorih poljedelskega društva. Vse združne organizacije (zveze itd.) se naprošajo, da pošljejo k sestanku svoje zastopnike, oziroma da pooblaste v to svrhu kakega

tu bivajočega svojega člana, tudi ako ne bi prejele poslanih brzojavnih pozivov.

Preskrba z živili. Beograd, 6. aprila. Ko je bila razglašena svobodna trgovina, je nastala na prvi hip zelo huda reakcija v prehrani. Zgledalo je, kakor da je vlada, hoteč prizadejati sedanjim korupciji s centralami itd., smrtni udarec, storila usodepoln korak. Kakor pa kaže sedaj, je imela vlada vendarle prav in se moramo nadejati, da bomo preboleli v najkrajšem času krizo, nastalo vsled svobodne trgovine, istočasno pa se oprostili najhujših težav dosedanjega vezanega prometa z živili. Pri rekonstrukciji kabineta se je mnogo razpravljalo o vprašanju, ali je v dobi svobodne trgovine sploh še potreben in umesten poseben resort za prehrano. Po temeljitim razpravljanju se je vlada odločila, naj ta resort vendar še ostane, ker je potrebno, da se neposredno iz samega kabineta vrši najstrožje nadzorstvo nad svobodno trgovino, se zatre vsaka zloraba in z železno metlo pomete sedanji sistem. Resort za prehrano je prevzel ministrski podpredsednik dr. Korošec. Iz parlamenta samega je tudi izšlo več iniciativnih predlogov, ki naj bi omogočili, da država z vsemi možnimi sredstvi zagotovi preskrbo prebivalstva s hrano. Tu sem spada predvsem predlog člana Demokratskega kluba poslanca Ribnikarja, ki določa najstrožje kazni za tihotapce in proglašajo podkupovanje uradnikov za veleizdajstvo. Poznavalci razmer so bili od začetka prepričani, da bo kriza, nastala vsled uvedbe svobodne trgovine, kmalu končana. Kakor se vidi, so imeli prav. Na eni strani so namreč na potu iz Amerike velike množine hrane, ki jo je nakupila naša vlada tam za 15 milijonov dolarjev. Prvi veliki transporti ameriške masti, ki bo stala samo 13 do 14 kg kilogram, so že iztovarjeni v Gružu, in morajo prve količine dospeti vsak čas v Ljubljano, ako že niso. Na drugi strani se nahajajo v Sremu in Banatu še ogromne zaloge hrane in treba je le energično preprečiti zlorabo in omogočiti redni promet, pa bo preskrba z živili zasigurana. Tozadevne odredbe so že v polnem teku. Vlada se posebno briga za Slovenijo in upa zlasti, da bo z redno in razmeroma cenó prehrano znatno olajšala položaj državnih nastavljenecv in vsega srednjega in delavkega stanu. Za Veliko noč bodo vsa naša večja mesta dobila dovolj moke in masti. To je začetek in nadejati se je, da bo prehranjevalna akcija kmalu tako daleč, da bo Slovenija s hrano in zlasti z moko preskrbljena tja do avgusta. Vlada bo strogo pazila, da izključi vsako draženje in drži cene čim najbolj nizke. Konkurenca ameriške masti bo v kratkem pripravila na trg tudi mnogo domače masti po znižani ceni. Ministrski podpredsednik in minister za prehrano dr. Anton Korošec se je med tem posvetil težavnemu delu, da izčisti razmere v raznih prehranjevalnih institucijah. Danes je inšpiriral v Novem Sadu. Uspeh njegove inšpekcije je: 40 uradnikov pri različnih uradih je odpuščenih iz službe!

Jadransko vprašanje bo kmalu rešeno. Vesnič predlaga ljudsko glasovanje. Zagreb, 8. aprila. »Jutarnji list« poroča iz Pariza: Odbor četverice se je danes posvetoval o jadranskem vprašanju. Lloyd George je izjavil časnikarjem, da bo to vprašanje kmalu rešeno. Vesnič je predlagal znova, da naj se italijansko-jugoslovanski spor uredi na temelju ljudskega glasovanja.

Italija pred resnimi dogotki. Curiah, 7. aprila. »Europe Presse« poroča: Notranji politični položaj v Italiji je od dne do dne slabši. V inozemstvo prihajajo iz Italije same cenzurirane brzojavke. Vendar se iz teh lahko razbere, da je Italija pred večerom nevarnih dogodkov. Socialistične stranke v italijanski zbornici so izdale manifest, v katerem proročijo z generalno stavko, če se ne sklene pravičen mir; ni več nade, da bi se sklenil mir po Wilsonovih načelih. V manifestu zahtevajo tudi, da naj vizejo monarhijo, uvedejo enako volilno pravico in izpeljejo velike socialne reforme. Proletariat želi, da pridobi polno oblast v državi. Socialisti skušajo

pridobiti za svoje gibanje tudi železničarje, ki se do sedaj drže še rezervirano.

Dnevne novice.

Zborovanje pristašev JDS v Mariboru se vrši v petek, 11. aprila 1919 ob 8 zvečer v čitalniških prostorih Narodnega doma. Poroča prof. Voglar o politični situaciji v Beogradu. Izrecno opozarjamo, da je važno, da se udeležijo zborovanja tudi ženske, ki so ali hočejo postati pristajnice Jugoslovanske demokratske stranke. Potrebno je zlasti, da pridejo vsi tisti člani JDS, ki so v političnem ali v gospodarskem oziru s tem ali drugim nezadovoljni, in da javijo našemu poslancu svoje pritožbe in želje ter predloge za remuduro.

Velik ljudski shod JDS pri Sv. Lenartu v Slov. gor. se vrši v nedeljo, dne 13. aprila ob 8. uri zjutraj. Govori naš državni poslanec prof. Voglar.

Shodi v mariborskem okrožju. V nedeljo, 13. aprila ob 8. uri dopoldne pri Sv. Lenartu v Slov. gor., istega dne popoldne v Ptujju. V ponedeljek, 14. aprila ob 6. uri zvečer v telovadnici ljudske šole v Ormožu, v torek, 15. aprila ob 6. uri zvečer v Središču v šoli, v četrtek, 16. aprila ob 7. uri zvečer pri Sv. Bolfenku v gostilni Rau, v petek, 17. aprila ob 8. uri predpoldne pri Sv. Miklavžu v Golenkovi gostilni, na velikonočni ponedeljek, 21. aprila dopoldne v Ljutomeru in istega dne ob 3. uri popoldne v Ivanjkih v gostilni Kralj. Na vseh shodih govori dr. poslanec prof. Voglar.

General Maister je predvčerajšnjim obiskal delavnice južne železnice. Naše delavstvo ga je pozdravilo z navdušenjem.

Organizacija železničarjev SHS. Zveza srbskih železničarjev sklicuje v Beograd kongres jugoslovanskih železničarjev, na katerem se bo razpravljalo o vprašanju jednotne železničarske organizacije za celo ozemlje SHS.

Čudno postopanje naših uradov. Odelek za kmetijstvo deželne vlade je poslal skoro vsem slovenskim listom razglas o javni dražbi piemenskih kobil in mladih žrebcev v Pragerskem. Naš list je edini slovenski dnevnik na Spodnjem Štajerskem, vendar so nas pa popolnoma ignorirali. Če je to v interesu javnosti, ne vemo.

Kaj pa to? Na mestnem župnišču se še vedno blišči nemški napis »Stadtpfarrhof«. Menda imamo v Mariboru še kakšnega slovenskega pleskarja, ki bi ta spomin na nekdanjo nemško gospodstvo izpremenil, kakor se to spodobi za današnje razmere.

Tihotapstvo na debelo? V ponedeljek popoldne je došel v Maribor češkoslovaški vlak, ki je imel priklopljenih 13 drugih voz z živili. V dveh vagonih je bila mast, v drugih moka, češplje, koruza, suho meso itd. Najbolj sumljivo je bilo, da so dobili 4 lesene zaboje, 8 kovčgov in 3 vreče, v katerih je bilo okoli 800 kg tobaka. Dobili so tudi pet velikih zabojev bosanskih preprog. Spremljevalci so se izgovarjali, da so kovčgi namenjeni za našega poslanika v Pragi. Ker niso imeli izvoznice, so blago zasegli, dokler ne pride iz Beograda poročilo, komu je to blago namenjeno.

Nemško ubožno spričevalo. Naši spodnještajerski, predvsem pa mariborski Nemci imajo vedno polna usta zabavljic proti Jugoslaviji. Ne samo to, da sami žele priti v Nemško Avstrijo, marveč hočejo zapeljati tudi našega slovenskega kmetovalca, da bi izdal svojo domovino ter šel pod nemško-avstrijsko vladno. V svojem znanem letaku prorokujejo, da bodo morali naši kmetovalci, če ostanejo v Jugoslaviji, poginiti gladu. Kako pa v resnici izgleda v Nemški Avstriji, to nam pove najbolj nemškonacionalni list »Grazer Tagblatt«, ki pravi dobesedno:

»Na Ogrskem, ki je blagoslovljena z živili, bo sicer prišlo vsled nazadovanja industrijske produkcije do gospodarskega poloma, vendar pa ne do lakotne katastrofe, če bodo delavci, ki jih bodo pogrešali v industriji, vršili poljedelska dela. Drugače v Nemški Avstriji, kjer je potreben uvoz živil, čeprav se popolnoma izrablja zemlja. Ta uvoz pa more priti le potom izmenjave blaga iz Jugoslavije, ker naš ničvreden denar podraži uvoz iz ostalega inozemstva za kakih 500 odstotkov. Vsled tega moramo storiti vse, da čim najcenejše izdelujemo izmenjevalne vrednote za živila iz Jugoslavije, ker hočejo taisto kupčijo napraviti tudi drugi narodi. S tem priznanjem si je dala Nemška Avstrija največje ubožno spričevalo. Priznala je, da brez uvoza živil iz Jugoslavije sploh ne more obstajati, da je nemški denar popolnoma nič vreden in da bodo tudi drugi narodi navezani na Jugoslavijo. Nas veseli to javno priznanje. Zdaj pa pridejo nemški zapeljivci ter vabijo našega kmetovalca v bankerotno Nemško Avstrijo, kjer nimajo kaj jesti, nimajo pa tudi polnovrednega denarja, s katerim bi mogli plačevati potrebna živila. Vsled tega razumemo zapeljive klice Nemcev. Našega kmetovalca hočejo zapeljati, da bo dal svojo zemljo, svoje delo in svoje pridelke nemškemu »lačenbergerjem«. In naš kmetovalec bi izvršil samomor, če bi šel na nemške limanice, ker bo lahko svoje pridelke prodal v druge države mnogo dražje. Pa tudi nemških izdelkov ne bomo rabili, vsaj trdijo Nemci sami, da bodo skušali tudi drugi narodi delati z nami enake kupčije, in boljše kupčije. Vsled tega ostanemo mi v Jugoslaviji, Nemci pa naj gredo v lačno Nemčijo.

Poziv slovenskim visokošolcem. Pozivljajo se tem potom vsi slovenski visokošolci iz Maribora in okolice, brez ozira na to študirajo li v Zagrebu ali ne, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki ga sklicuje veselični in propagandni odsek Stanovske zveze slovenskih akademikov v Zagrebu, podružnica Maribor, v nedeljo 13. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Gre za veljavno akcijo v najbližnjem času. Pridite polnoštevilno! — Za SZSA: Stanko Moškon, pravnik.

Občni zbor moške, ženske in železničarske podružnice »Družbe sv. Cirila in Metoda« se je vršil v torek zvečer. Udeležba je bila nad vse lepa. Daljše poročilo priobčimo jutri.

Izdaja sladkorja. Posrečilo se je dobiti za mesto Maribor eden vagon sladkorja. Sladkor je že tu in se je že začel voziti k trgovcem, vendar s prodajo se še mora čakati, ker ni znana cena. Prodajati se bo začel sladkor, kadar dospe račun. Ta sladkor se bo izdajal na izkaznice, in sicer se bo doteda od izkaznic odtrgala oba aprileva kupona, za katera se bo izdalo po ½ kg sladkorja. Pravico do tega sladkorja imajo seveda tudi otroci in bolniki tudi če so že prejeli po ½ kg. Sladkor ni v vrečah iz jute, ampak v papirnatih. Oddajalnicam za sladkor se takrat vsled tega ne more odobriti nikak primanjkljaj in se mora prejeta množina sladkorja pokriti z izkaznicami.

Poziv poverjenistva finančnega ministrstva v Ljubljani glede prenosa čekovnih računov dunajskega poštnohranilničnega urada na poštne čekovni urad kraljestva SHS v Ljubljani. Poziv velja samo posameznikom (privatnim osebam, trgovskim firmam), ne pa denarnim zavodom (bankam, hranilnicam, za drugam), katerih čekovni računi pri dunajskem poštnohranilničnem uradu se ob svojem času prenesejo po drugi poti. Zasebniki, kateri so v zmislu javnega poziva bivšega poverjenistva za finance Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 21. januarja 1919, št. 400 (glej Uradni list XL z dne 22. januarja 1919), imovina svojega čekovnega računa prijavili kot inozemsko terjatev pri dunajskem poštnohranilničnem uradu in kateri žele prenesti vso svojo imovino s temeljno vlogo vred na poštne čekovni urad kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, se pozivljajo, naj pošljejo najkasneje do dne 15. aprila 1919, na naslov: Poštne čekovni urad kraljestva Srbov,

Hrvatov in Slovencev v Ljubljani. 1. zadnji kontni izpisek dunajskega poštnohranilničnega urada (v vpogled proti vrnitvi) in 2. ček dunajskega poštnohranilničnega urada. Ta ček naj se izpolni takole: Kraj in datum kakor po navadi, namesto zneska pa naj se zapiše obokrat (namesto številčno navedenega zneska in namesto v besedah izraženega zneska) besedi »per saldo« in namesto naslova »prejemnikovega« naj se zapiše: »V kliringu na račun št. 27.792*87 — finančno ravnateljstvo v Ljubljani«. Številčni razpredelek ob desnem robu čeka naj se ne pristrže. 3. Ker s tem lastnik računa izstopi iz čekovnega prometa dunajske poštne hranilnice, naj se vpošljejo, kakor je predpisano, tudi vsi še neporabljeni čeki. Pri tem naj lastnik računa ne pozabi priložiti pisma, naslovljenega na dunajsko poštno hranilnico, in v njem naj izrecno zahteva povrnitev kolkovine (4 vinarjev za vsak neporabljeni ček). Čeki, na ta način zbrani pri poštenem čekovnem uradu v Ljubljani, se potem uradno odpošljejo poštnohranilničnemu uradu na Dunaju in čim ta na Dunaju prevede prepis na račun bivšega finančnega ravnateljstva v Ljubljani, oziroma sedanje poverjenistvo ministrstva financ v Ljubljani prejme dotično obvestilo, se bodo imovine posameznih lastnikov dunajskih poštne čekovnih računov ali pripisale na njih račune pri čekovnem uradu v Ljubljani, ako jih že imajo, ali pa se bodo smatrale za vplačilo ob otvoritvi novega čekovnega računa, ako stranka čekovnemu uradu v Ljubljani pravočasno pošlje pristopno izjavo; sicer se bo izplačevala vsa gotovina po nakaznični poti. Pripisoval, oziroma izplačevalo se bo na podstavi kontnih izpiskov dunajske poštne hranilnice k št. 37.792*87, strankam pa bo možno ugotoviti na podstavi izpiskov iz lastnih saldiranih računov, ki jih dobe z Dunaja, ali se je kaj pomotoma pripisalo, oziroma izplačalo. S čekovno imovino, preneseno iz dunajskega poštnohranilničnega urada na novi čekovni račun poštnega čekovnega urada v Ljubljani (oziroma s prirastkom), sme razpolagati stranka šele mesec dni, potem, ko se je vpis izvršil pri čekovnem uradu v Ljubljani. Opozarjajo se končno imetniki čekovnih računov pri poštnohranilničnem uradu na Dunaju, da v bodoče tamkajšnje imovine ne morejo uporabljati niti za izplačila v Nemški Avstriji — ker smatra ta država dosedanje račune naših državljanov za inozemski denar (to je za nežigosane bankovce, dočim se bo plačevalo v bodoče tamkaj z nemško-avstrijsko žigosanimi bankovci) — niti za plačila v naši državi, ker je čekovni promet s poštnohranilničnim uradom na Dunaju ukinjen. V Ljubljani, dne 29. marca 1919. Poverjenik: dr. Šavnik s. r.

Dopisi.

Ljutomer. Na velikonočni ponedeljek zjutraj se vrši tukaj velik ljudski shod. Govori profesor Voglar.

Guštanj. Pri naši tovarni na Ravneh, od katere se še vedno bogati prebogati grof Thurn, so dosedaj še sami nemški in nemškutarski uradniki, ki delajo zgago med slovenskimi delavci in našim dobrim ljudstvom. Značilno je, da vkljub temu, da je tovarna v slovenskem kraju, ni menda cel čas bil uslužben pri tem podjetju noben zaveden slovenski uradnik. Vidi se, da so grofi imeli tudi namen ne samo sebe bogatiti in naše ljudstvo trpinčiti ter izmозgavati, ampak slovenske delavce in slovensko prebivalstvo ponemčevati in narodno zaslužiti. Ker pa je sedaj prišla mežiška dolina in grofova tovarna v Ravneh pod našo državo Jugoslavijo, bo dolžnost naše vlade, da prisili grofa in ravnatelja, da nemške uradnike odslavi in nastavi naše ljudi, ki ne bodo hujskali in naše slovensko delavstvo sovražili, ampak ljubili. Sicer bode pa treba, da pride tovarna in vsa grofova podjetja pod državno nadzorstvo. et.

Izkaznice za premog.

Nameščenci mestne občine Maribor, ki so svoje premogovne izkaznice za zimsko dobo svojčas oddali g. namestniku župana Nasko, naj iste dvignejo v pisarni mestne premogovne komisije na Rotovškem trgu št. 6, in sicer dnevno od 9.—12. ure dopoldne. Ker zimska kurjava z 12. aprilom t. l. preneha, bi premogovne izkaznice v slučaju nepravočasnega odvzema premoga zapadle.

Mestni magistrat Maribor, dne 8. aprila 1919.

Vladni komisar:
Dr. Pfeifer, l. r.

Danes in vsak večer koncert v hotelu „UNION“!

HOTEL IN RESTAVRACIJA „UNION“

Maribor (preje „Erzherzog Johann“)

Prvi in **edini slovenski** hotel in restavracija, 40 tujskih sob, nanovo opremljena restavracija, klubova soba z glasovirjem.

Priznana najboljša domača kuhinja, prvo-vrstna vina in vsak dan sveže pivo.

Za obisk se priporočata

C. in R. Tratnik.

Gostilna Puntigam

Ilastnik Vincenc Planinc

Maribor, Koroška cesta 27

priporoča svoja izvrstna topla jedila in najboljša pristna vina.

FRANC ŠKET

sedlar in lakirnik za vozove

Maribor, Cvetlična ul. 9

se priporoča za vsa taka dela.

Sveže bučno olje

liter po 34 K, surova zrnata káva ter izvrstno pralno milo, se dobiva v vsaki množini v

TRGOVINI FELBER
pod novim mostom.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno za-drugo“ v Mariboru.

Eksportna trgovina
Franjo Vidovič
Maribor

Cvetlična ulica št. 15

Preskrbuje prodajo in nakup vseh v trgovino spadajočih stvari.

Knjigarna in veletrgovina papirja

Vilko Weixl

Maribor, Glavni trg 22

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih raz-glednic, raznega papirja in sploh vseh pi-salnih in šolskih potrebščin.

V zalogi razne šolske ter leposlovne knji-ge, tudi v hrv. jeziku.

Prevzame naročila na štampilje.

Še v zalogi se nahajajoče drobnarije in igrače se razprodajo.

➔ **Lastna knjigovoznica.** ➔

Brivnica S. Ulčar

Koroška cesta (zraven Cirilove tiskarne)

➔ se priporoča cenj. gospodom. ➔

Mirna begunska družina

išče v slovenskem delu Štajerske zračno, meblirano stanovanje, obstoječe iz kuhinje in 1 sobe in sicer za 15. april. Ponudbe na upravništvu lista pod „Stanovanje 15“.

Naznanilo!

Cenj. občinstvu uljudno naznanjam, da zopet izvršujem

sobno-slikarsko in pleskarsko obrt v Mariboru.

Za cenj. naročila se priporočam.

Anton Vaupotič, slikar
Maribor ob Dr., Mozartova cesta 58.

Podpisana sta 19. marca otvorila

gostilno
v Laiterspergu št. 325

Točila bosta dobra, naravna vina ter postregla s toplimi in mrzlimi jedili.

Priporočata se za obilen obisk

K. V. Neubauer.

Za razna

steklarska dela

se priporoča

Jan Dežman, Maribor

Kazino ulica št. 6. 3-2

Semena

vrtnarskega, cvetličnega, gozdnega in vsako vrsto deteljnega, priporoča trgovina z semeni

M. Berdajs, Maribor ob Dr.

Solijin trg

➔ *Svoji k svojim!* ➔

Raznašalci časopisov

se sprejmejo v upravništvu „Mariborskega delavca“.

„Mariborski delavec“

se prodaja v Mariboru v sledečih trgovinah in tobakarnah:

Weixl Vilko, Glavni trg
Glavna trafika, Glavni trg
Weixl Ivanka, Gosposka ulica
Mahalka J., „
Czadnik L., Stolna ulica
Specijalna trafika, Grajska ulica
Handl Karolina, Tegetthoffova cesta
Pristernik Mar., „
Schifko Terezija „
Schifko Marija, Melje „
Pichler Ana, „
Jurko Marija, Koroška cesta
Lackner J., Vitrinjska ulica
Kos A., Marijna ulica (pri sodnji)
Scheidbach H., Magdalenski trg
Nerath F., Magdalena, Franc Jož. ul.
Kresnik Ana, „
Meier J., Pobrežje, Frau-Staud. cesta
Jarc Jožefa, Glavni kolodvor
Leber F., Koroški kolodvor

Vojaške čepice

bojne čepice (sajkače), epo-lete zlate in srebrne, baržun v prepisanih barvah, kokarde za častnike v državni barvi SHS in kokarde za moštvo SHS, srbske rosete (zvezde), različne borte po predpisih razpošilja modna trgovina

Zaloga perila za dame, steznikov in moderčkov.

Zaloga svile za obleke in bluže. Uzorci na razpolago.

M. BIDOUC, Maribor, Tegetthoffova cesta št. 28